

JOVANA KUZMANOVIĆ

UGASIĆU SVETLO

■ Laguna ■

Prvi deo

1.

Neka leta mirišu na kišu, neka na mandarine. Neka – ali samo neka, i samo ponekad – zamirišu na snove. A neki od njih – ali samo neki, i samo ponekad – znaju i da se ostvare...

Neka od tih leta zamirišu i na plavi lotos. Cvet iz davnina. Zatitra na tren u nozdrvama i podseti nas na neke davne nade. Propuštene. Još onomad preplakane. Nestale negde u etru izmaglice, koja ih je jedva приметно obmotala, pa progutala naše biće. Ono što jesmo i što smo mogli biti.

Dunav je u međuvremenu odneo grane svih onih krošnji pod kojima smo se ljubili, usplahireni i mladi, a snovi su ostali tu negde, u međuprostoru okupanom košavom.

Košava je duvala i kad je tog jutra na obalu, negde nadomak mosta, isplivalo nabreklo telo krupnog crnomanjastog muškarca. Neumoljivi vetar ni tad nije stao. Ni voda nije stala. Sve je nastavilo da teče, duva, vrti se i leprša, kao i do tada. Samo se jedan pas okrenuo i zalajao. A onda je i on otrčao dalje, svojim putem.

Dve žene su u tom trenutku cedile krpe i džogere s terase obližnjeg splava. Kad su ugledale policiju, nemo su se

zgledale. Osetile su sažaljenje prema mladoj islednici, koja se s mukom trudila da se ne isповраća pred iskusnijim kolegama, dok se obalom širio smrad mnogo gori nego na bilo kojoj ribljoj pijaci na svetu. Truo. Pogan. Kao da su s tim lešom na betonski ispust isplivali i svi njegovi nekadašnji gresi.

„Muškarac, visok, ošišan na nulu, sportski tip. Odeća jednostavna. Crna. Najverovatnije samoubistvo... Ili mafijaški obračun“, dodala je posle nekoliko sekundi razmišljanja. Rukopis joj je bio tehnički, gotovo muški.

Pogled joj je klizio po papiru. A onda je s leđa na beležnicu pala senka krupnijeg kolege.

„To je sasvim dovoljno, Kajo“, rekao je smejuljeći se. „Ovakvi slučajevi se ionako nikad ne razreše. Potpiši izveštaj, pa idemo na kafu.“

Mrzela je da je kolege zovu Kaja, ali je očutala. Klimnula je glavom i sklonila sveščicu u džep. „Pozvaću ekipu da ga odnese“, šapnula je stiskajući zube.

Klub *Toledo* bio je jedan od onih manje poznatih splavova, koje posećuje vrlo specifična ekipa. Ili bar nije bio toliko popularan među sinovima aktuelnih političara, pa su ga i ostali iz takozvanog džet-seta zaobilazili. Nalazio se blizu ušća, u senci većih i poznatijih klubova, a gosti su na njemu plesali na otvorenoj palubi, uz zalazak sunca i pogled na zidine Kalemegdana. Unutrašnjost je bila zadimljena, pomalo skućena, ali intimna i topla... Gazda je izgleda malo više voleo Linča, hteo to da prizna ili ne, pa je klub krasila crvenkasta, bordelska svetlost, tamna drvenarija i senzualna, često tripozna muzika. Tamnocrveni i crni somot, polutama, veštački dim, šipke za striptiz... Pritajeni teški miris... Možda jasmin...

Uz grubu ritmičnu muziku i polumrak, atmosfera je privlačila darkere, gotičare, klince koji još nisu odlučili šta su...

Bilo je tu i devojčica, smelo obučenih u korsete, svilene haljine i previsoke štikle ili čizme s platformom, tipova u crnom koji su nastojali da izgledaju otmeno i opasno, raznih likova koji „otvaraju vrata percepcije“, ali i nekih zaista zanimljivih faca kakve se retko gde drugde mogu sresti. Počev od gazde Belog, večno nalakćenog na ugao šanka, uvek u crnom, uvek s čašom hladnog viskija u ruci.

„Viski je jedino piće koje ne budi žaljenje za prošlošću“, umeo je da kaže kad bi mu ponudili nešto drugo. „U njemu nema patetike – samo čista ravnodušnost. I savršena hladnoća.“

Bilo je i drugih sličnih mesta, mahom po centru, ali reka je *Toledu* davala poseban šmek. Bilo da je predvečerje, pa povetarac počne da mrsi kosu i remeti tanke bretele na glatkim ramenima a devojka je tako lepo da im i ne pada na pamet da ih podignu, bilo u letnje noći kad se kroz prozore prospe laka mesečeva svetlost, u tračicama, kao da je neko odjednom raširio božićnu dekoraciju u polutamnom prostoru. Svaka rana zora bila je obojena senkama krila divljih gusaka i kricima galebova. Drvo je odisalo svežim slojem laka, plesačice su mirisale na znoj i teški parfem od lotosovog cveta, a gosti su širili oko sebe auru zadovoljenih želja i onaj sladunjavi umor kakav samo ispunjenje teške, naizgled nezasićene požude može da pruži.

Prvi zraci jutra obasjavali su prazne tramvajske šine na mostu, a ispod njega, na splavu, časkale su dve sredovečne spremačice, koje su čistile nered napravljen prethodne večeri.

„Kako ti je Pera?“

„Eno ga kod kuće. Ostavila sam ga da dremucka.“

„Može bez tebe?“

„Ma da. Jeste on invalid, ali i te kako dobro ume da se snađe. Sve mu je pri ruci, sve mu je prilagođeno, biće on dobro. A i lepo je raspoložen ovih dana.“

„Svaka tebi čast kad možeš tako da živiš.“

„A šta drugo mogu? Posle nesreće mi jeste bilo teško. Bolno teško. Na momente sam čak htela da skočim naglavačke u Savu. Ali nisam mogla da ga ostavim. Nešto u njemu se tad slomilo, ne, ne samo u kičmi, već i u duši, duboko... ali nešto je naprslo i u meni... I baš zato mislim da smo izdržali. Ne kažem ja da je lako. Naprotiv. Zato sam i prihvatila ovaj posao, da bih bar noću mogla malo da pobegnem od kuće.“

„I da onda, mesto njega, gledaš ove ovde invalide? Udarene u glavu?“

„Neki jesu nakaze, znam, ali ne svi... Zabavljaju me svi ovi likovi... Gosti su ovde baš nesvakidašnji. A ima tu i nečeg drugog... ne znam... Perući njihova govna kao da se osećam čistije. Kao da s ovim toaletom perem i grehe, i težinu, i celu kofu izmeta u koji se odavno pretvorio moj život.“

„Ne razumem ja tebe ama baš ništa... Opet se frljaš nekim čudnim rečima... Al' dobro... Bitno je da si ti u redu sa svim tim. Nego, vide li ti onog našeg pisca? Opet se uroljô.“

Visoka suvonjava žena je samo odmahнула rukom i nastavila da skuplja komade stakla, rasute po podu. A *pisac* je hrkao na sav glas. *Kao rika krokodila*, pomislila je čistačica.

2.

A rika krokodila čula se i jednom veoma, veoma davno, na obalama Nila.

Rešena da zavede mladog i lepog rimskog vojskovođu, ili bar da mu ne dozvoli da je tek tako zaboravi, Kleopatra je detaljno i pažljivo osmislila svoj dolazak u Tars – uz bogatstvo boja i nezemaljski sjaj, pod ljubičastim jedrima, stajala je odevena nalik Veneri s ukrasnih fresaka, okružena lepim dečacima i služavkama maskiranim u vodene vile.

Prizor je možda uznemirio krokodile, ali je očarao mladog Marka, pa i sve druge koji su se okupili na obali da prisustvuju predstavi. Kleopatrine sluge bacale su čudesni prah i prskale parfem s paluba brodova, te se miris širio čitavom rekom. Antonije, ali i svi okupljeni radoznalci, zadivljeni, izgubili su razum za novom Izidom, kako je kraljica sebe nazivala. Zbog njenih ljubičastih jedara i mirisa plavog lotosa, mnogi su tog dana bili i u transu s uma sišli. Oni koji su kasnije došli sebi, lepu kraljicu više nikad neće zaboraviti.

Istorijski spisi se razlikuju, kao i uvek kad prođu vekovi od nekog bitnog događaja, a pogotovo kad i veliki bardovi

upletu prste u čuvene ljubavne storije. Ali jedno je nepobitna činjenica – miris plavog lotosa je tog dana očarao i zaludeo i Marka Antonija. Jedino što tad nije ni mogao da nasluti da će zbog tog susreta, osim razuma, jednog dana izgubiti i glavu.

„Šta želiš od mene?“, upitao ju je nešto kasnije na velelepnom banketu.

Kad mu se nasmešila, delovala je gotovo nežno. Ranjivo. Ali sekund kasnije, u njenom pogledu ponovo je video samo odlučnost.

„Svet“, odgovorila je bez trena razmišljanja.

General je osvojen. Usledili su dani vina i ruža. Kovali su se novčići s likovima Kleopatre i Antonija, a njih dvoje su se prurušavali u sluge i hodali noću ulicama, uživajući u potpuno nenarušivoj slobodi. Uživajući u mirisu plavog lotosa.

A s Antonijem je u dolinu Nila došao još jedan Marko, jednako zanesen, jednako izgubljen. Jednako osuđen na propast.

3.

„Kad savladaš ovaj naš zanat i konačno počneš da praviš prirodne parfeme, prvo što ćeš primetiti jeste nedostatak stabilnosti. Lepršavost. Oni nisu fiksni, nepromenljivi, otkamenjeni. Molekuli esencijalnih ulja nestabilniji su od sintetičkih verzija i prirodni parfem postepeno prirasta uz kožu, prilagođavajući se njenoj mekoti, teksturi i senzualnosti.

Ako stotinu različitih osoba proba isti prirodni parfem, svaka će mirisati drugačije. To je kao da se miris vezuje za tvoju dušu, postaje deo tebe. Ali taj miris te i menja, utiče na raspoloženje, ponašanje, pa i karakter. Daje ti samopouzdanje i smelost. Zato je parfimer jedno od najintimnijih zanimanja na svetu.

Ti nećeš biti samo zanatlija, već i umetnik. Ali i savršen ljubavnik, jer ko bolje poznaje tananost ženske duše od nas...“

Tako je govorio stari majstor Olivje malom Petru, jednom od srpske siročadi koja je posle Prvog svetskog rata poslata u Francusku da uči zanate. Petar, tršavi pegavi dečaćić, radoznao i otvoren za nova iskustva, tako je završio u Grasu, centru francuske parfimerske industrije. Stidljiv i

povučen, nije baš mnogo razumeo šta mu majstor govori – em je francuski jedva natucao, em su mu ta objašnjenja bila previše komplikovana – ali zahvaljujući prirodnom talentu, upijao je u sebe sve što vidi. I još važnije, razumeo je mirise poput pesnika koji instinktivno razume ritam i stil iako nikad nije učio poetiku. Što mu je nedostajalo u iskustvu, nadoknađivao je hrabrošću za eksperimente, otvorenošću, igrom... Tako je prošlo svega nekoliko godina i tršavi mladić je nadmašio većinu svojih učitelja.

„Kako za vas miriše ljubav?“, zapitkivao je mlade Francuskinje koje su dolazile da kupe mirise u ukrasnim bočicama. „Šta vas inspiriše na stvaranje? Šta u vama, mlada gospođice, budi strast?“

Nije se ustručavao da postavlja ni najgolicavija pitanja. Devojke su se kikitale, ali su mu često rado objašnjavale baš to što želi da zna. Imao je širok osmeh, bio je otvoren i simpatičan, a parfemi koje im je izrađivao pogađali su baš one strune koje bude najdublja osećanja. Ona intimnost, koju mu je majstor nagoveštavao, nije bila tek pusta priča i mnogim ženama postao je poverenik, ispovednik... Neugledna postelja u pozadini male radnje, u kojoj je služio kao šegrt, mogla bi da ispriča i još štošta.

Godine su prošle i njegov unuk, mali Boris, slušao je priče o svom legendarnom dedi, jednom od poslednjih parfem-majstora u Beogradu, i za njega je deka Petar postao mnogo više od mladalačkog uzora. Jer još kao dete, i Boris je bio opsednut mirisima. Njuškao je mamine i sestrine parfeme, istraživao dedine sprave, bočice i zapise ispisane krasnopisom, kakav danas, nažalost, više niko ne koristi, a kad je malo porastao, postepeno je otkrivao i razne mirise iz prirode. „Miris života i miris smrti“, govorio mu je deda

---

Petar blago ga milujući po kosi. „Od sveže trave okupane rosom u rano jutro, pa do mirisa trulog lišća pod nogama u kasnu jesen... Život i smrt su u osnovi svih osećanja koja te arome u nama bude – nekad čak i nevoljno.“

„Da li bi majstor parfema mogao tim putem da uspostavi moć nad ljudima, da im kontroliše emocije?“, pitao je mladi Boris. Deda je, odveć umoran, samo slegao ramenima. Deca baš svašta pitaju.

Ali kad se mladić okrenuo na drugu stranu, starom Petru Marinkoviću brk se izvio u osmeh.

4.

Jelena je bila odlikašica i u osnovnoj i u srednjoj školi. A onda i uzorna studentkinja. Sve joj je išlo od ruke, ili je barem tako delovalo dok nije došla u situaciju da mora da traži posao... Keva je živela na minimalcu, ćale je umro pre nekoliko godina, ali njegovu penziju nije mogla da dobije zbog nekakve glupe zvrčke u papirima. „Fali vam jedan papir“ postalo je dva papira, pa šest, da bi na kraju digla ruke od obijanja šaltera i prašnjavih kancelarija, u kojima su je svi gledali namrgođeno kao da je došla da im najavi smak sveta.

Koliko teško jednoj odličnoj učenici i pametnoj ženi može biti da pronađe nekakav poslić piskarala za lokalne novine? Još je i stvarno umela dobro da piše. I savršeno je poznavala pravopis. Bar posao lektorke kad bi mogla da dobije...

A onda je shvatila da je to mnogo teže nego što je mislila.

„A koga vi ovde poznajete? A šta ste ranije pisali? A kakvo vam je prethodno iskustvo?“ Pitanja su kod svakog bila ista, a njeni odgovori uvek samo obaranje pogleda i mucanje nekoliko na brzinu sklepanih fraza.

„Ni trunke blama nemaš da mi se pojaviš ovde bez dana radnog staža...“, gundao je urednik *Nove estetske misli*, gladeći kozju bradicu s dva prsta. „Na šta ti mi ličimo, na dobrotvornu ustanovu?!“

Kad je stigla kući pokunjena nosa, majka joj je brižno kuvala kafu: „Nisi ti rođena za kancelarijski posao, mila. Za uske crne suknje, štikle i radno vreme od devet do pet. Ti si umetnica. Uvek bila i bićeš. Još čuvam tvoje akvarele... i sećam se kakav si zanesenjak nekad bila... Mislim da si samo tada bila zaista srećna.“

„I nosila sam hipi frizure, lenonke i cvetne haljine, jeste, jeste. I crvene starke. Ali od cvetnih venčića i mojih pustih snova nećemo kupiti hranu. Ni tvoje lekove. Već smo prodale skoro sve vredno što smo imale u kući...“

Mama je, međutim, bila u pravu. Jelena je nosila u sebi zanesenjaštvo koje je tražilo izlaz. Volela je boje razlivene po platnu, emocije koje klize i obavijaju vrh četkice. Volela je da se smeši, da lunja po muzejima, sanjarila je dok šeta gradom... Iznad svega, volela je reku. Ali to u ovom trenutku nije bilo bitno. Bitno je naći izvor prihoda. „Nisi više dete“, govorila je Jelena sebi i nastojala da se tako i ponaša.

„Kako da steknem ikakvo iskustvo kad me niko neće?“, jadala se drugaricama. Sve je to trajalo mesecima... gotovo godinu dana. Sve dok nije stigla na razgovor kod Olge Klarić, urednice *Žene sa stavom*, visoke suvonjave žene s neobično dugačkim nosom i ogromnim crvenim šeširom.

„Uglavnom ne primam početnice. Ali ti mi se dopadaš. Ima nečeg u ovim tvojim tekstovima koje si donela... Moram da razmislim...“ Vrhom nokta se počejala po nosu. Jelenu je neodoljivo podsetila na neku pticu grabljivicu.

Posle nekoliko dana, gospođa sa šeširom joj se javila.

„Slušaj me, malena... Ovako ćemo... Napiši ti meni članak o nekoj zanimljivoj ličnosti iz Beograda za koju se malo zna. Na osnovu toga ću odlučiti da li da ti dam šansu. Ali potruđi se, važi?“ Ovo *važi* na kraju je zvučalo kao da dolazi iz grla kakve promukle vrane.

Jelena je bila van sebe od sreće. Letela je niz ulicu. Sad kad sedne... pa počne da piše... Pa razveze tekst... pa oduševi urednicu... Pa kupi i ona crveni šešir! Karijera joj je već blistala među zvezdama...

Tek uveče kad je najzad sela pred laptop i malo se smirila, pogodila ju je misao: a o čemu ću uopšte pisati? O kome? Ko je nesvakidašnja ličnost za koju malo ko zna, a koja bi mogla da bude zanimljiva čitaocima ženskog portala? O kom, ruku na srce, baš i nije imala visoko mišljenje.

Danima je pretraživala internet, istraživala, čitala novine, blogove, visila na *Fejsu*... O svim iole zanimljivim likovima već je pisano, a oni o kojima nije nisu joj bili interesantni ama baš nimalo. Neke kurvice, šarlatani, bezvezni muzičari... Od silnih pretraženih biografija i prikaza već joj se vrtelo u glavi – sve joj se pretvorilo u uskomešani vrtlog nosova, šiški, prstiju, napumpanih usana i pregolemih sisa... Sve dok jedne večeri u razgovoru s drugaricama s faksa nije pomenula da ima problem.

„Renato?“

„Ma jok, svi živi su već pisali o njemu...“

„Hajdin?“

„Mmm... leep. Daaa... Al' nekako ne mogu da zamislim da vodim intervju s fudbalerom... nisam ja baš sportski tip...“

„A što ne pišeš o Sonji?“, pitala ju je iznenada jedna poznanica s Primenjene.

„Ko je to?“, gotovo jednoglasno su upitale sve devojke za stolom.

„Kako ne znate Sonju? Sa splava *Toledo*? Dole kod ušća... Onaj crveni, sa cikcak svetlima...“

„Nikad čula. A po čemu je ona zanimljiva?“

„Pa kad neko kaže *žena-zmaj*, ja uvek prvo pomislim na nju... Mada je ona više... nekako... žena – divlja mačka... a pomalo i kučka... ali genijalna kučka. Kostimografkinja, plesačica... Neverovatno je lepa... Ne znam šta je od svega što se priča o njoj tačno a šta urbana legenda, ali kažu da se splav svakog vikenda puni samo zbog nje. Fenomenalno pleše, čarobno izgleda, a priča se da snima i one videe... znate već... I kažu da uvek miriše na plavi lotos. Kao Kleopatra.“

„Nisam baš sigurna da bi mi napumpana kurva s tamo nekog spava bila zanimljiva za priču“, gundala je Jelena muljajući vrhom prsta kockicu leda u dopola punoj čaši votke.

Međutim, u odsustvu boljih ideja, jedne subote, po velikom pljusku, odlučila je da ipak ode na *Toledo*. A svi znamo da su snovi najlepši po kiši... onako... kad malo pokisnu... pa otežaju.

Težina je bila prvo što je Jelena osetila kad je ušla u klub. Težina muzike, težina svetlosti, težina mirisa... Težina prisutnih ljudi i njihovih uzdaha. Težina žamora u tesnom prostoru. Težina u pogledu dve žene koje su stajale na vratima toaleta i cedile krpe za pod. Težina na plećima čoveka koji je sedeo za šankom, sav u crnom, pogleda uprtog u čašu. Težina Dunava koji se valjao sve do teških zidina tvrđave. Težina neba koje su prekrivali crni oblaci. *Kao El Grekovo nebo nad Toledom*, pomislila je.

Tri devojke plesale su na maloj bini, ali je odmah primetila da se jedna izdvaja od ostalih. Bila je visoka i veoma vitka, ali delovala je snažno. Imala je neverovatno dobro držanje, samopouzdanje ju je obavijalo kao užarena aura: u

očima, izrazu lica, jačini pokreta, ali i senzualnosti. Crvena svetlost, vatra, žena koja je tako zanosna da su sve oči u prostoriji, voljno ili nevoljno, klizile prema njoj. Bujna crvena kosa, triko od bordo pliša, svetlucave čarape. Bose noge i savršena stopala. Iako su druge dve plesačice bile u visokim štiklama, baš njene noge privlačile su sve poglede. *Gde se i kako to uči?*, snuždeno je razmišljala Jelena, uvek smotana, uvek povučena, uvek uplašena...

A Sonja je blistala.

Lomila je vlastito telo plešući. Neobični, bolni uglovi pod kojima je krivila udove nagoveštavali su nešto nezemaljsko, potpuno vanvremenu dimenziju ženskog tela, koje kao da je plivalo kroz dim i miris ustajalog piva, lebdelo negde daleko iznad svega, nedodirljivo i lako kao divlje patke neposredno pred kišu, svesne da će im krila otežati ako se tu zadrže malo duže. Ako je sve drugo na *Toledu* bilo težina, Sonja je bila lakoća... Savršena lakoća.

Jelena je bila zadivljena. Očekivala je svašta, ali ne i ovakav ples, koji zaista prevazilazi puki zanat i prerasta u istinsku umetnost. Umetnost plesa dovedena na nivo bajke. Prave iskonske bajke koja istovremeno i zastrašuje, ali i pročišćava onoga ko se u nju udubi. Iskrena, nepatvorena, ali potpuno svesna utiska koji ostavlja na publiku. Umetnost koja budi osećanja kakva svi mi imamo, ali ne umemo da ih iskažemo.

Ili se ne usuđujemo.

Bila je svetlost, bila je kiša, bila je avantura... Čitav jedan univerzum u mrežastim čarapama.

„Želim da radim intervju s vašom plesačicom“, rekla je Jelena vlasniku splava nekoliko dana kasnije.

Visok, ćelav i veoma namrgođen tip delovao joj je zastrašujuće, ali trudila se da to ne pokaže.

„Za koje novine radite?“, pitao je ne podižući pogled. Glas mu je bio dubok, pomalo promukao.

„Tek sam završila faks. Pokušavam da uđem u *Ženu sa stavom*, ali rekli su mi da prvo moram da napišem priču o nekom nesvakidašnjem.“

„Da, to i liči na Klaričku“, osmehnuo se. „Pa... jedno je sigurno... Sonja jeste nesvakidašnja. Nemamo običaj da saradujemo s nepoznatim novinarima, ali slobodno je sami pitajte... Ako ona pristane, ja vam neću stajati na putu.“

Okrenuo se i nastavio da pijucka viski.

Od prizora njegovih povijenih pleća Sonju je prošla jeza. Težina atmosfere na splavu očigledno se prelivala i na gazdu. Kao da je nosio sav teret sveta na ramenima...

Sonja je još od faksa bila drugačija. Kao da je neprestano umorna. Od učenja, od života, od izlazaka, od momaka...

„Ništa me ne ispunjava“, umela je da se žali. „Zabavljam se malo, a već posle pola sata želim da zbrišem. Šta god da je u pitanju – seks, žurke, alkohol, sport... Ne znam više šta nisam probala. Sve brzo počne da me guši.“

Umetnost je donekle bila beg. Studirala je primenjenu, veoma je lepo šila, a volela je i dobre filmove, knjige, muziku... pogotovo bluz.

Sanjarila je da otputuje nekud u Ameriku, da se vozi ogromnim kadilakom niz prašnjavi drum dok joj zvuk truba kida utrobu bolom prašuma i zvezdanih noći punih rike divljih zveri. Sanjala je muziku kako klizi kroz nju, kako je nosi kao opori ukus burbona u večerima bez mesečine, tokom kakvih je prečesto želela da ode nekud, legne posred puta i sačeka da joj neki kamiondžija saseče sudbinu.

Nije volela da izlazi. Ljudi su je smarali. Umarali. Do granice bola i mučnine. Momke je imala tu i tamo, mahom

samo na veče-dva, ali su joj svi delovali isprazno. Uskoro je počeo da je bije glas da je uobražena i sujetna. Počela je da pije sama, obično žestinu.

I plesala je. Uz bluz.

To je bio njen način da oseti sebe, tako je prvi put počela zaista da miriše život: u povetarcu koji dopire kroz prozore i miluje joj vrhove grudi ispod tanke pamučne spavačice, mrsi joj kosu, golica naježena ramena... Osetila je vlastito telo. Njegovu moć, snagu, lepotu... Želela je da njime radi nešto smelo, teško, da oseća bol – jer je samo tako osećala i život u venama. I uskoro je na predlog jedne poznanice počela da uči ples oko šipke.

Madmoazel Kler je nedavno došla iz Pariza i otvorila školu plesa u kojoj je igranje oko šipke predstavila kao novu vrstu modernog baleta. U Parizu je to *très chic!* I taj ples je bio daleko sentimentalniji i erotičniji od bilo koje druge umetnosti pokreta koju je Sonja dotad upoznala. Lomio je i telo i volju – a upravo to joj je i trebalo.

Brzo je učila, uskoro počela i da radi tezgje po barovima, a još brže ju je zapazio gazda Beli, uvek u potrazi za novim vidovima zabave za svoj splav. A već prvi put kad ju je pogledao u oči, propao je u vrtlog zelene strasti kakvu dotad nije osetio.

Bilo je to u jednom malom klubu na Dorćolu, blizu reke. Avgustovska vreline je bila gotovo nepodnošljiva, komarci su pomahnitalo ujedali, a dimčina je štipala za oči. Beli je nemo gledao Sonju kako pleše. Kovitlala mu je misli, želja mu je golicala svaku poru tela, stomak mu se ugodno komešao kao kad pije jako začinjeno kuvano vino. Videlo se da pokrete izmišlja sama, da neprestano improvizuje. Nije bila savršena, ali to je činilo njen ples iskrenijim od svih koje je ranije video. A video ih je bezbroj...

Zavoleo ju je istog časa kao što se voli stihija, kao prolećna oluja koja donosi osveženje žednoj i ispucalnoj zemlji.

„Mala!“, viknuo je kad je završila. „Ajd da radiš za mene! Platiću ti koliko god zatražiš.“

„Plati mi za početak jedno piće. Po tvom izboru, al' da greje...“, nasmejala se vrteći pramen kose prstima.

Prve dve reči koje je Beli doviknuo konobaru nije razabrala, nešto na francuskom valjda, ali treću – *réserve*, izgovorio je posebno naglašeno, glasom koji je navikao da naređuje i da ga slušaju bez pogovora. Na tren joj se steglo nešto u stomaku, ali nije dozvolila da on to primeti.

Posle dve, tri, a onda i četiri čaše oporog vina, razgovor među njima je klizio. Beli joj je uzbuđeno objašnjavao sve o svom splavu, o svojoj viziji umetnosti, željama... „Hoću da ljudi na *Toledo* dolaze da uživaju. To je jedino što mi je bitno: da im vidim ekstazu u očima. A ti si stvorenje koje će obožavati...“

„Doći ću da vidim da li mi atmosfera leži, eto, toliko mogu da ti obećam. A ako pristanem da radim za tebe, moraš da me pustiš da sama biram muziku i smišljam svoje koreografije, važi? Moji koraci su samo moji, nikad neću pristati na to da ih neko drugi kontroliše.“

Beli bi se u tom trenutku složio i da mu je tražila da naglavčke skoči u Dunav i izroni joj rep sirene. Klimnuo je glavom, nasmešio se i naručio još jednu bocu vina. *Réserve*, naravno.

Svašta se posle pričalo, međutim, njihova ljubav bila je uvek isključivo platonska. Nije Beli bio neki stidljiv ili smušen tip, ali Sonja je bila njegova riđokosa boginja u mrežastim čarapama. A i ne ide da se mešaju posao i zadovoljstvo. Ipak, kažu da je, otkad je ona počela da pleše na *Toledu*, Beli pio samo čist viski.

Sonja se brzo proćula: ljudi su je gutali oćima, Ńto joj je dodatno hranilo sujetu, a sa samopouzdanjem je njena igra postajala sve luća, sve smelija. Tek na pozornici, pod plamenocrvenim svetlima *Toleda*, osetila se zaista roćenom, kao da je plamen pod noćnim prstima raspalio Ńivot u njoj...

„Da li vam se nekad desilo da svrŃite na sceni?“, bilo je prvo pitanje koje joj je mlada novinarka postavila. Pogledala ju je zabezegnuto.